

Juhendmaterjal testmesilatele varroatoosi monitooringuks.

Monitooringu eesmärk.

Varroatoosimeetme peamine eesmärk on teavitada mesinikke varroatoosi ohtudest ja monitooringu ning tõrje võimalikest lahendustest. Testmesilates saadud andmed esitatakse mesinike õppepäeval ja edastatakse trükiteabe kaudu soovitusi ja juhiseid varroatoosialase töö ajakavast ja hooajaliste monitooringu- ning tõrjetegevuste kohta. Samas tehakse varroatoosi jälgivates testmesilates pidevat monitooringu tööd, et jälgida olukorda varroatoosi levikul ning nõustada mesinikke vastavalt vajadusele selle kohta, millal ja milliseid tõrjetöid tuleks mesilas teha.

Monitooringu kava.

Aruandeperioodil 01.05. – 20.08.2011

Varroatoosi monitooring ja tõrjemeetodid meetme 1.aasta tegevuskava on järgmine:

1.1. Eesti riikliku mesindusprogrammi 2010-2013 1. aasta tegevuskava täitmise raames varroatoosi alase arendustegevuse osas viia **2011.a. kevadel ja suvel** läbi välitööd ja vaatlused varroatoosi diagnostilisel uurimisel ja looduslähedaste ravimeetodite, sealhulgas orgaaniliste hapete baasil erinevate raviskeemide rakendamisel, kasutades mesilasperede varroanakkuse taseme diagnostiliseks hindamiseks ja ravivõtete efektiivsuse hindamiseks tarude võrkpõhjate meetodit, samuti lesehaudmel varroanakkuse hindamist.

1.2. Koostada aruanne välitööde ja katsetulemuste tulemuste alusel ja vastavalt etteantud diagnostika- ja ravimeetodite rakendamise kavale, tuues eelkõige esile ja üldistades “roheliste” ravimeetodite (orgaanilised happed, bioloogilised meetodid jms.) kasutamise kogemusi. Esitada kasutatud ravimeetodite rakendamise kirjeldused ja võrkpõhjate abil mõõdetud varroalestade langetise lugemite ja lesehaudmel varroalestade arvukuse hindamise tulemused, analüüs ja hinnang. Koguda ja esitada andmeid varroatoositõrje olukorrast ja meetoditest lähipiirkonna mesilates. Aruanne esitatakse elektroonselt ja kirjalikult paber kandjal ühes eksemplaris.

1.3. Määrata ära varroatoosi levimus Eesti mesilates ja teha kindlaks varroatoosi põhjustava varroalesta tundlikkus ravimite suhtes.

Monitooringu metoodika.

Lestade arvukuse määramise monitooring ehk seire.

Monitooringuks valitakse vaatlust läbiviidavas mesilas välja vähemalt kaks test-mesilaspere, mis on keskmise suurusega ja kevadise arenguga.

Taru parasiitide koguarvu saab üsna täpselt teada, kui loetakse üle taru põhjale pudenenud loomulikult teel või ravi tulemusel surnud lestad. Seda tegevust nimetatakse lestade suremuse jälgimiseks ehk monitooringuks (lestaseireks). Monitooringuga määratakse keskmiselt ööpäevas pudenenud lestade arv.

Jälgimist teostatakse nii, et taru põhjale asetatakse võrk, millest lestad pudenevad läbi ja langevad all olevale plaadile. Võrk on selleks, et mesilased ei saaks plaadile pudenenud lesti tarust välja kanda. Põhjale asetatakse valge kirjapaber vastavalt võrkpõhja suurusele. Et vaatlustulemus oleks usaldusväärne, hoitakse plaadist eemal ka sipelgad. Niisuguseid abivahendeid, mis võivad üsna erinevalt olla kokku pandud, nimetatakse lestarestiks. Lestarest peab katma kogu tarupõhja, olenemata tarutüübist. Lestaseiret võib teostada nii lamavtarudes kui ka korpustarudes.

Mesilaspere varroatoosi ravi korral on soovitav lugeda lestade arvu ravi teostamise järgselt iga päev. Mesilaspere ravi korral märgitakse kasutatava ravimi nimetus, toimeaine, ravimeetod, säilivus, ravimi väljastaja (apteek või loomaarst), keeluaeg mesindusaadustele.

Varroalesta arvukust tuleb hinnata vähemalt kahel mesilasperel. Varroatoosi ravi korral on soovitatavalt võrdluseks võtta kontrolltaru mesilastega, kellele ravi ei teostata.

Varroalesta arvukust hinnatakse alates 01. maist kuni 15-da augustini ka. üks kord nädalas kokku 15 korda. Taru põhja alla paigutatakse üheks ööpäevaks ehk 24 tunniks võrkpõhi koos valge paberiga ja selle möödumisel loetakse, mitu lesta on ühes ööpäevas võrkpõhjal olevale paberile langenud.

Aruandluse koostamine.

Mesila kohta andmed, mida tuleb ära märkida:

1. Mesila registreerimisnumber PRIA loomade registris
2. Mesila aadress, mesiniku kontaktandmed
3. Mesilasgrupi suurus (mesilasperede arv)
4. Tootmisuund (hobimesila, tootmismesila, mahemesila, tolmendamine, aretusmesila, emade kasvatus jne.)
5. Tarutüüp (lamavtaru, korpustaru)
6. Põhilised korjetaimed (ristik, raps, vaarikas, kanarbik jne)
7. Mesilas diagnoositud haigused (viimase aasta jooksul)
8. Talvitumisel mesilasperede suremuse protsent (viimase 3 aasta jooksul)
9. Varroatoosi raviskeem ja ravimid
10. Kevadise langetiseuuringute tulemused

Vaatluse andmed, mida tuleb ära märkida lestaseiret teostava mesilaspere kohta:

1. lestade lugemise kuupäev
2. lestade arv
3. ööpäevane min, max õhu temperatuur
4. lestade lugemisele eelnenud tegevused (pere läbivaatus, sülem, emavahetus, pere poolitamine, ravi, meevõtmine, lisaõõtmine jne.)

Monitooringu aruandlus

Monitooringu tulemustest esitab mesinik vastavalt sõlmitud lepingule Eesti riikliku mesindusprogrammi 2010-2013 1. aasta tegevuskava täitmise raames varroatoosi alase arendustegevuse osas 20-ks augustiks.

Aruandes peavad kajastuma:

1. Andmed mesila kohta, kus monitooringut läbi viidi
2. Varroalesta vaatluse andmed (monitooringutabel)
3. Lühikokkuvõtte monitooringutulemustest, tähelepanekud ja analüüs

Monitooringu tulemuse andmed esitatakse hiljemalt 20. augustiks 2011.a.:

Varroatoosi monitooringu ja tõrjemeetodid meetme juhile

Arvi Raie e-mailie arvi.raie@vet.agri.ee või saadetakse posti teel Keskuse 3-1, Padise 76001, Harjumaa Tel.5168070.

Käesolev juhend ja monitooringu tabel on üleval ka veebilehel www.mesindusprogramm.eu. Tabelit on võimalus täita ka veebipõhiselt, milleks on vajalik gmail.com aadressi olemasolu. Lisainfo Aivar Raudmets e-mail mesindusprogramm@gmail.com, tel 53414067 või Urmas Verlin e-mail urmas.ik@gmail.com.